

Douane
Ministerie van Financiën

Jaarverslag Overleg Douane Bedrijfsleven (ODB) 2022

Voorwoord

Na de coronapandemie komt het Overleg Douane Bedrijfsleven weer fysiek bij elkaar, al is online vergaderen ook binnen het ODB inmiddels ingeburgerd. De onderlinge dynamiek en samenwerking tussen Douane en bedrijfsleven hebben daar geenszins onder te lijden. Zo was er ook in het jubileumjaar van de Douane (de dienst bestond 425 jaar) weer veel om samen te bespreken. Bijvoorbeeld het winnen van de Stronger Together Award van de NBCC, een Wise Person Group heisessie, de aanwezigheid op de WCO Technology Conference & Exhibition in Maastricht en de sanctiemaatregelen tegen Rusland en Belarus. Daarnaast waren er uitdagingen waarvoor gezamenlijk naar oplossingen werd gezocht. Zoals de verlengde navorderingstermijn en de implementatie van de horizontale accijnsrichtlijn.

In dit Jaarverslag ODB zetten wij de belangrijkste onderwerpen die in 2022 aan de orde kwamen op een rij. Ook gaan we in op de voortgang van de Strategische Ontwikkelagenda Douane Bedrijfsleven. Op die manier willen we een globaal beeld schetsen van wat de samenwerking binnen het ODB zoal inhoudt.

Met trots willen we gezamenlijk benadrukken dat het Overleg Douane Bedrijfsleven ook in 2022 van grote en constante waarde is gebleken voor onze publiek-private samenwerking.

Nanette van Schelven, directeur-generaal Douane, voorzitter van het ODB mede namens het gezamenlijke bedrijfsleven

1 Inleiding ODB

Binnen het Overleg Douane Bedrijfsleven (ODB)¹ bespreken vertegenwoordigers van de publieke en private sector vraagstukken rond het EU-buitengrensoverschrijdende goederenverkeer, douanelogistiek en douaneafhandeling en accijns. Het ODB heeft sinds 2016 de status van Nationaal Comité voor Handelsfacilitatie (National Committee on Trade Facilitation - NCTF)² van de Wereldhandelsorganisatie. Hierin zitten Douane Nederland, koepelorganisaties die de marktdeelnemers in de grensoverschrijdende handel en logistiek vertegenwoordigen, adviseurs en IT-leveranciers, ILT, NVWA en enkele betrokken ministeries. Zij streven gezamenlijk naar een optimale balans tussen handhaving en handelsfacilitatie.

2 Belangrijke ontwikkelingen in en rond het ODB

Samenstelling en structuur ODB

De samenstelling en de structuur van het ODB zijn in 2022 niet gewijzigd. De structuur van het ODB (met drie werkgroepen en daaronder ressorterende tijdelijke klankbordgroepen) wordt periodiek geëvalueerd.

ODB-overleggen en ODB Event

Het ODB kent een algemeen overleg, onder leiding van de directeur-generaal Douane, waarvan er in 2022 drie werden gehouden.

Daarnaast onderscheiden we de werkgroepen ODB IT, ODB Actueel en ODB MLT (middellange termijn), die in 2022 elk viermaal bijeenkwamen. De werkgroepen kunnen voor belangrijke ontwikkelingen (tijdelijke)

¹ Meer informatie kunt u vinden op: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/douane_voor_bedrijven/odb/

² Artikel 23 Trade Facilitation Agreement

klankbordgroepen en werkgroepen in het leven roepen en activiteiten organiseren (denk aan themasessies en webinars).

In 2022 waren ODB-klankbordgroepen actief voor ICS2 (Import Control System 2), DMS (Douaneaangiften Management Systeem), AES-uitgaan (Automated Export System) en EMCS (Excise Movement and Control System). Hierbij zijn (naast de vaste leden van het ODB namens de koepels) individuele leden vanuit bedrijven aangesloten, op basis van hun bijzondere expertise. Verder waren er onder het ODB Actueel speciale themasessies over Klantgericht Toezicht en Venue (e-commerce). Onder het ODB IT was er een themasessie over de noodprocedures bij het niet beschikbaar zijn van douanesystemen.

In 2022 waren er bilaterale overleggen NCTF VK-NL in verband met wijzigingen in het Britse Border Operating Model (Brexit-gerelateerd). Het NCTF VK-NL won de Stronger Together Award 2022 van de Netherlands-British Chamber of Commerce (NBCC). Dit omdat het overleg laat zien dat het loont om samen te werken, op basis van de bestaande, sterke banden tussen het VK en Nederland. Zowel het bedrijfsleven als de overheid plukken hiervan de vruchten.

In 2022 was er geen ODB Event. Dit in verband met onzekerheid over eventuele coronamaatregelen. En omdat het SDU Douanecongres en de WCO Technology Conference & Exhibition al stonden gepland.

425 jaar Douane

De Douane bestond in 2022 precies 425 jaar, een jubileum dat met diverse festiviteiten werd gevierd. Op de officiële 'verjaardag' van de Douane (14 juni) kreeg de dienst een eigen banier (eredoek) uitgereikt uit handen van staatssecretaris Toeslagen en Douane De Vries. Bij deze feestelijke bijeenkomst waren Zijne Majesteit de Koning Willem-Alexander en tal van andere hoogwaardigheidsbekleders aanwezig (waaronder leden van het ODB).

WCO Technology Conference & Exhibition

In 2022 was Douane Nederland gastheer van de WCO Technology Conference & Exhibition in Maastricht. Het ODB was als National Committee on Trade Facilitation (NCTF) aanwezig met een eigen stand. Daar stonden vertegenwoordigers van de koepels en de Douane samen de internationale bezoekers te woord. Op de stand was het ODB-logo voor het eerst te zien voor de buitenwacht, speciaal ontwikkeld om de herkenbaarheid van het ODB te vergroten.

Douane finalist Overheidsorganisatie van het Jaar

De Douane was genomineerd voor de titel Overheidsorganisatie van het Jaar 2022, een competitie georganiseerd door de Vereniging voor OverheidsManagement. In dit kader bezochten leden van de jury de Douane voor een zogenoemde netwerklunch. Hierbij kwamen alle voor de Douane actuele thema's aan de orde, zoals de sanctiemaatregelen tegen Rusland en Belarus, de bestrijding van ondermijnende criminaliteit en de samenwerking met het bedrijfsleven. Aanwezige vertegenwoordigers van het ODB legden de juryleden uit dat de wijze waarop de Douane en het bedrijfsleven in Nederland overleggen en samenwerken uniek is in de wereld.

Publicatie ODB-stukken

Sinds 1 januari 2022 worden de ODB-vergaderstukken gepubliceerd op de website Douane voor bedrijven³. Voorheen gebeurde dit op de website van KennisDCLogistiek kennisbox *Trade Compliance & Border Management*.

³ https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/nl/douane_voor_bedrijven/douane_voor_bedrijven

3 Belangrijke thema's van het ODB in 2022

Integriteit en ondermijning

De Douane heeft het ODB meegenomen in zijn Verbeteragenda Integriteit. In 2022 bezochten vrijwel alle douanemedewerkers Grenzeloos: een theatervoorstelling over integriteit en de risico's die zijn verbonden aan het douanewerk, speciaal ontwikkeld voor de Douane. Het stuk is bedoeld als inspiratiebron, om te komen tot open en goede gesprekken over genoemde thema's. Omdat deze onderwerpen evenzeer spelen binnen het bedrijfsleven (en omdat overheid en particuliere sector samen strijden tegen ondermijning), waren ook leden van het ODB bij deze voorstellingen aanwezig.

Sanctiemaatregelen tegen Rusland en Belarus

In verband met de inval in Oekraïne zijn de bestaande sanctiemaatregelen tegen Rusland en Belarus in de loop van 2022 met meerdere sanctiepakketten uitgebreid. De oorlog in Oekraïne heeft een grote impact op zowel logistieke ketens als de inzet van de Douane. In ODB-verband is regelmatig intensief vergaderd over de sancties. Bijvoorbeeld over een snelle en heldere communicatielijnen over de onder de sanctieregelingen vallende goederen, schepen en personen. Het is namelijk van groot belang dat het bedrijfsleven hierover snel duidelijkheid heeft. In nauw overleg met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) heeft de Douane het Sanctieloket Rusland opgezet. Ook heeft de Douane op de website de speciale informatiepagina Oorlog in Oekraïne ingericht, met onder meer een FAQ-lijst over de sanctiemaatregelen.

Beoordeling Wise Persons Group rapport

Het ODB voerde in 2022 een kritische analyse en beoordeling uit van het rapport van de door de Europese Commissie ingestelde Wise Persons Group (WPG). De WPG was opgezet om te kijken naar de uitdagingen van de douane-unie en te komen met innovatieve ideeën voor de toekomstige ontwikkeling van die douane-unie. Het ODB keek vooral naar de toekomstige impact op de economische en meer specifiek de douanesituatie in Nederland. De gezamenlijk feedback werd gedeeld met Brussel in zogenoemde Position Papers. Tijdens de follow-up bijeenkomst van de WPG op 9 november 2022 is afstemming geweest over het wetgevingsproces rond het aanstaande voorstel voor het nieuwe Douanewetboek van de Unie. Dit komt de samenwerking tussen Nederland en de Europese Unie op dit belangrijke onderwerp ten goede.

EU-datamodel en aanpassing aangiftesystemen

De implementatie van het nieuwe EU-datamodel is een van de grootste actuele IT-projecten van de Douane. Hieruit vloeien allerlei veranderingen in aangiftesystemen voort: van AGS naar DMS, van GPA/SPA/IIAA naar DMS en de auditfile. ODB-leden zijn al drie jaar met de voorbereidingen bezig, in onder meer de ODB-klankbordgroep IIAA naar DMS. De aanpassingen hebben majeure impact op het bedrijfsleven en de Douane. Door de grote hoeveelheid wijzigingen in bijna alle processen (aan de zijde van zowel bedrijfsleven als Douane) blijft het belang van gezamenlijk optrekken groot.

IT-verstoringen

Vanaf mei 2022 werd de Douane geconfronteerd met een dalende beschikbaarheid van de douanesystemen. Dit had forse impact op het logistieke bedrijfsleven en de Douane. Onder dergelijke omstandigheden is tijdige communicatie over verstoringen en mogelijke oplossingen van groot belang. Daarom werd een extra ODB IT ingelast. Ook is een werkgroep gestart om de noodprocedure te evalueren en ervaren knelpunten op te pakken.

Om te communiceren met het bedrijfsleven gebruikt de Douane een externe releasekalender. De opzet daarvan is in 2022 onderzocht, om te komen tot een eigentijdsere versie. In het najaar is een concept daarvan gepresenteerd, dat positief is ontvangen. Deze release kalender zal in 2023 worden gepubliceerd op de website van de Douane.

Overige bespreekpunten, vragen en communicaties

Behalve over genoemde hoofdzaken is er overleg geweest over tal van andere issues. Buiten de ODB-vergaderingen om heeft de Douane zeer uiteenlopende vragen van het bedrijfsleven beantwoord, communicaties met het ODB gedeeld en het ODB bij eigen algemene communicaties betrokken. Een kleine greep uit de onderwerpen: het Hamamatsu-arrest, de continuering van de inzet van de treinscan, de verlengde navorderingstermijn, de lange termijnen van de afhandeling van aangiften, bezwaarzaken en teruggaaf. Tot slot is het bedrijfsleven geïnformeerd over de publieke consultaties van de EU over e-commerce, over de evaluatie van het programma Authorised Economic Operator (AEO) en over de herziening van het Douane Wetboek van de Unie (DWU).

4 Strategische Ontwikkelagenda

In 2022 heeft een afvaardiging van het ODB kennisgemaakt met staatssecretaris van Toeslagen en Douane De Vries. Daarbij is ook de voortgang van de Strategische Ontwikkelagenda besproken. De staatssecretaris heeft hierop een aantal werkbezoeken aan de ODB-koepelorganisaties gebracht. Zo heeft zij gesproken tijdens het jaardiner van de Fenex, en heeft zij op gezamenlijke uitnodiging van evofenedex, TLN/FENEX, VNTD en VNC de Maasvlakte bezocht om een beter beeld te krijgen van de logistieke keten.

Het ODB kent een zogenoemde Strategische Ontwikkelagenda Lange Termijn. Het bedrijfsleven heeft daarvoor, net als in 2021, een visiedocument ingebracht. De Strategische Ontwikkelagenda en de visiedocumenten vertonen duidelijke overeenkomsten met de prioritaire initiatieven uit het Strategisch Meerjarenplan (SMP) van de Douane. Binnen de ODB-overlegstructuur is de koppeling geborgd met een aantal activiteiten en programma's uit het SMP, zoals Gelaagde Handhaving en Integriteit. Voor het programma Klantgericht Toezicht is in 2022 een speciale ODB Actueel themasessie gehouden voor de koepels en de programmanagers van de Douane. Begin 2023 wordt een bijeenkomst gehouden voor alle SMP-programma's en projecten binnen de Douane die raakvlakken hebben met de Strategische Ontwikkelagenda. De voorbereidingen daarvoor zijn eind 2022 gestart.

De korte-termijn-prioriteiten 2020 zijn in 2022 allemaal afgedaan; of de afhandeling ervan is geborgd via de betreffende ODB-werkgroepen. De koepels hebben besloten om prioriteiten niet meer als separate acties op te starten, maar ze te agenderen in de ODB-werkgroepen.

De deelnemende organisaties in het ODB zijn:

Ministerie van Financiën Directoraat Generaal Douane
Ministerie van Financiën Directoraat Generaal Fiscale Zaken (DGFZ)
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Nederlandse Voedsel Warenautoriteit (NVWA)
Inspectie Leefomgeving & Transport (IL&T)
Air Cargo Netherlands (ACN)
Alliantie Douane Softwareleveranciers (ADS)
evofenedex
Federatie Nederlandse Expeditie (FENEX)
Transport en Logistiek Nederland (TLN)
Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB)
Register Belastingadviseurs (RB)
Verenigde Nederlandse Cargadoors (VNC)
VNO-NCW/MKB Nederland
Verenigde Nederlandse Terminal Operators (VNTO)
Topsector Logistiek

Dit is een uitgave van:

Douane Nederland

©2023

ODB 003 - 1Z21FD